

תערוכה חדשה בעוטף עזה: סיפורו של כפר פלסטיני חרב

ותיקי נירעז וזעמים על התערוכה, שהתארגנה ביוזמת ארגון שמאל התומך בזכות השיבה

ישי פרידמן

בגלריית הבית הלבן בקיבוץ נירעז תיחנן בעוד כשבועיים תערוכה שטספדת את סיפורו של הכפר הפלסטיני אלמעין, שעל פי הטענה שכן באזור הקיבוצים נירעז וגזרים, החרב במלחמת העצמאות. גלריית הבית הלבן, שפעלת בחברתו של בית ערבי בשטח השדות בין קיבוצי נירעז לגזרים, היא אחד השדרים לכפר הפלסטיני שתושביו ברחו ממנו בזמן המלחמה.

מאחורי התערוכה עומד איתן ברונשטיין אפריסו, ממייסדי ארגון "דה'קולוניז'ו" העוסק בהנצחת "הנכבה" בתוך ישראל, ואף תומך בזכות השיבה של הפלסטינים. בעבר נמנה ברונשטיין עם מייסדי ארגון "ווכיות". התערוכה על הכפר הפלסטיני אלמעין נועדה, לר"ב, ליצור "ניסיון להתגבר על הקיטוע האלים של המרחב באמצעות כוח צבאי".

מקצת מפליט הכפר אל מעין גרם היום בתאניונס שבועה. אחד מכני הכפר הוא הניאוגרף והמהגרס הפלסטיני בריטי סלמן אברסיה, שעסק רבות גם בתיעוד הנכבה הפלסטינית. פרטומים וחומרים של אברסיה יוצגו בתערוכה של ברונשטיין.

ככל הידוע, אברסיה הזמן לרבר עם באי התערוכה בסקייפ, אך הוא סירב לשוחח עם "מת" נחלים שיושבים על אדמותיו"

צילום: מתוך דף הפייסבוק של הגלריה

גלריית הבית הלבן בנירעז

כרי להימנע מ"נדרמליזציה" שלהם.

שניים ממייסדי קיבוץ גזרים, היושב לכאורה על אדמות הכפר הפלסטיני הנטוש, הביעו תר עומת על עצם קיום התערוכה. אריה שרייבר (87), חבר קיבוץ גזרים, מתנגד לתערוכה וסבור שחברו הקיבוצים אינם צריכים להיות שותפים לה.

"התערוכה הזאת היא לא תמימה", אמר לנו שרייבר, "היא נובעת מתוך אג'נדה פוליטית, ומה שמנסים לעשות פה זה רבר לא הוגן. יש היסטוריה ויש ער ברות, ולא צריך להמציא רבי רים שלא היו. מי שרוצה לבוא ולנפח איוה בלון שלא היה על 'התישבות גדולה' של כפרים שהיו באזור הזה הוא אדם שעוסק בפוליטיקה ולא בהיסטוריה. לכן אני לא שותף לזה, ואני רי בטוח שרוב מוחלט של תושבי האזור אינם שותפים ליוזמה הזאת."

הפליטים זה ממש לא נראה לי, ואני מתפלא שהסכימו להציג תערוכה כזו".

לפי מיטב זיכרונו של שרייבר, "לפני שבאנו לא היו פה כמעט אנשים. רובם היו כאן ברואים, ומשפחת אברסיה הייתה בכלל משפחת פשע שהתעסקה בפרוטקשן והתנכ לה לתושבים באזור. כל הער סוק סביב הרבר הזה לא הגון ולא ישר. מי שחושב שהפלסטינים צריכים לחזור לפה על חשבוננו כנראה צריך לנסוע מכאן לארץ אחרת".

מי שיום את הפיכת הבית הלבן לגלריה הוא חיים פרי, חבר קיבוץ נירעז, והוא מארח את התערוכה על הכפר הפלסטיני של ארגון השמאל. "אני משאל את הגלריה הזאת כי חשוב לי שירעו את ההיסטוריה של המקום. אפשר לרבר עם יוצרי התערוכה, אפשר להסכים איתו, אבל אני נתון לו במה חופשית. אנתנו יודעים שהיה שם כפר ומי כריים חלק מנתשטבים שהיו שם. אנתנו אולי לא מסכימים לגלגל את ההיסטוריה אחרת. אולי יוצרי התערוכה רוצה בכך, אבל אנתנו רואי שלא. הוא יציג את רבריו בתערוכה, ואנתנו נוכל להתנחם על 'הדברים'".

חברו של שרייבר, חיים שילה ("סולו") בן 94, מספר שלפני שנה וחצי הגיעה אליו עיתון נאית מלונדון שכנה בליחוד הניאוגרף אברסיה. לרבריו, היא שאלה אותו "שוב ושוב" אם הוא לא חושב שצריך להז חזית איד הקיבוצים לשבט אבר סיתה שיושב בתאניונס. "זה ררי שלהם, היא קבעה בפניי", הוא משחזר, "התשובה היחידה שאמרתי לה היא 'אתם התחלי תם'. הייתה מלחמה, מה אפשר לעשות. והאמת היא ששבט אבר סיתה היה שבט של פדריעים והיו איתם בעיות רבות. אני לא יודע מה יציגו שם בתערוכה, אבל אם זה ברות של BDS ושיבת

9770793973003